

Correctievoorschrift HAVO

2012

tijdvak 1

management & organisatie

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o.

Voorts heeft het College voor Examens (CvE) op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet CvE de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommitteerde toekomen.
- 3 De gecommitteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Examens.

De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.

- 4 De examiner en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examiner en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examiner. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke gecommiteerde aanwijzen. De beoordeling van de derde gecommiteerde komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Examens van toepassing:

- 1 De examiner vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
 - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;

- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.
Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten.
Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht.
Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 61 scorepunten worden behaald.

Voor dit examen is de volgende vakspecifieke regel vastgesteld:

Voor rekenfouten worden geen scorepunten afgetrokken.

Wanneer echter de kandidaat bij een berekening kennelijk verzuimd heeft door schatting controle op het antwoord uit te oefenen, wordt voor deze fouten één scorepunt afgetrokken tot een maximum van twee scorepunten per opgave.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 1

1 maximumscore 1

$70 - 20 + 40 - 80 - 10 = 0$ zakken.

2 maximumscore 1

Deze wijkt af, want de voorinkoop van 25 februari telt niet mee bij berekening van de technische voorraad, maar wel bij de berekening van de economische voorraad.

3 maximumscore 2

Voorbeeld van een juiste berekening:

- FIFO: $80 \times 350 - (50 \times 160 + 30 \times 140) = € 15.800$.
- LIFO: $80 \times 350 - (40 \times 140 + 40 \times 160) = € 16.000$.

Ze gebruikt de FIFO-methode.

Opmerking

0 of 2 scorepunten toekennen.

4 maximumscore 2

Het balanstotaal neemt toe.

Voorbeeld van een juiste motivering is:

- De balanspost Kas/Bank/Debiteuren (tegen verkoopwaarde) neemt meer toe dan de balanspost Voorraad (tegen inkoopwaarde) afneemt.
- De balanspost Eigen vermogen neemt toe door de verkoopwinst.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 2

5 maximumscore 1

De bv is een rechtspersoon waardoor financiële verplichtingen van de onderneming niet kunnen worden verhaald op het privévermogen van de eigenaren.

6 maximumscore 1

In 1996 was sprake van een vof (of openbare vennootschap), te zien aan de posten Vermogen Johan en Vermogen Ineke. In 2012 is de post Aandelenvermogen opgenomen.

7 maximumscore 2

- de post Loonkosten 1
- één van de volgende berekeningen: 1
 - In 1996 waren de loonkosten € 25.000 (trainer) en in 2012 worden de loonkosten van de trainer $25.000 \times 1,02^{16} = 34.319,64$. De totale loonkosten in 2012 waren 120.000. De DGA's hebben in dat jaar loon ontvangen.
 - In 2012 stijgt de post loonkosten met 117.000 (142.000 - 25.000). Dit is meer dan alleen door de loonkostenstijging van de trainer 9.319,64 ($25.000 \times 1,02^{16} - 25.000$). De DGA's hebben in dat jaar loon ontvangen.

8 maximumscore 2

- In 1996 was Johan's inbreng $\frac{12.000}{20.000} \times 100\% = 60\%$ 1
- Johan's aandeel in het eigen vermogen is 60% van 160.000 = € 96.000 1

9 maximumscore 2

- De contante waarde per 1 januari 2013 van Johan's deel van de nettowinst van 2017 bedraagt $\frac{60\% \text{ van } 28.000}{1,04^5} = 13.808$ 1
- De totale contante waarde bedraagt hiermee € 97.573 1

10 maximumscore 1

Aangezien de contante waarde hoger is dan het aandeel in het eigen vermogen (96.000), bedraagt de overnamesom € 97.573.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

11 maximumscore 3

- benodigd bedrag voor overnamesom en investering: $73.000 + 97.573 = 170.573$ 1
 - opbrengst verkoop krachttraining 41.000 1
 - inzet eigen liquide middelen en effecten 80% van 90.000 72.000
- 113.000
- benodigd bankkrediet € 57.573 1

12 maximumscore 3

Nettowinst 2013	€ 45.000,00
Financiële baten 2013	€ 1.000,00
Financiële lasten 2013	€ 14.430,11
Bedrijfsresultaat 2013	€ 58.430,11
Rentedekkingsfactor	4,0

Toelichting:

- financiële lasten 2013: $10.400 + 0,07 \times 57.573 = 14.430,11$ 1
- De rentedekkingsfactor is $\frac{58.430,11}{14.430,11} = 4,0$ 1
- en ligt daarmee onder de norm van 4,5. De bank verstrekt geen lening 1

13 maximumscore 2

Bij operational leasing kunnen de verouderde fitnessapparaten op korte termijn terug naar de verhuurder.

Opgave 3

14 maximumscore 1

€ 7.450

15 maximumscore 2

$7.450 + 320 - 240 = € 7.530$

16 maximumscore 2

$\frac{\frac{2}{3} \times 6.000}{20} = 200$ uur

Vraag	Antwoord	Scores
17	maximumscore 3	
	toename zaalhuur = $200 \times (21,75 - 20) = 350$ aantal spelende leden = 70 contributieverhoging $\frac{350}{70} = € 5$	1
	in procenten per pupil = $\frac{5}{80} \times 100\% = 6,25\%$	1
	voor een senior $\frac{5}{110} \times 100\% = 4,55\%$ vader heeft gelijk	1

Opgave 4

- 18 **maximumscore 1**
Algemene Vergadering van Aandeelhouders
- 19 **maximumscore 3**
- $350.000 - 15\% \times 350.000 = 297.500$ 1
 - $25\% \times (350.000 - 52.500) = 74.375$ 1
 - $\frac{140.000}{€ 83.125}$ 1
- 20 **maximumscore 1**
 $\frac{83.125}{1.250.000} \times 100\% = 6,65\%$
- 21 **maximumscore 2**
- maximaal stockdividend $0,85 \times 83.125 = € 70.656,25$ 1
 - dit omvat $\frac{70.656,25}{20} = 3532,8$ aandelen 1

Opmerkingen

Wanneer is afgerond naar 3.532 aandelen, geen scorepunt aftrekken.

Wanneer is afgerond naar 3.533, 1 scorepunt aftrekken.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 5

22 maximumscore 1

De loonkosten hangen niet af van de omzet / afzet.

23 maximumscore 2

$$(1.416 + 870,85 \times 2 \times 0,75) \times 1,08 \times 1,3 \times 3 = \text{€ } 11.466,22$$

24 maximumscore 3

• loonkosten	11.466,22	
interest $(50.000 - 3 \times 5.000) \times 0,06 \times 0,25 =$	525,00	1
• afschrijvingskosten		
$\frac{44.625}{1,19} \times 0,20 \times 0,25$	1.875,00	1
• huurkosten $2.250 \times 3 =$	6.750,00	
overige exploitatiekosten $2.600 \times 3 =$	<u>7.800,00</u>	
totaal	€ 28.416,22	1

25 maximumscore 2

$$19\% = 2,28 \text{ dus omzet is } 100\% = \text{€ } 12,00$$

26 maximumscore 3

• prijs per maaltijd $\frac{37,10}{1,06} =$	35,00	1
• variabele kosten per maaltijd $= 15 \times 1,10 =$	<u>16,50</u>	
dekkingsbijdrage per maaltijd	18,50	1
• prijs drank =	12,00	
variabele kosten drank $= \frac{100}{150} \times 12 =$	<u>8,00</u>	
dekkingsbijdrage drankjes	<u>4,00</u>	
dekkingbijdrage per gast	€ 22,50	1

27 maximumscore 2

• $\frac{28.416,22}{22,50} = 1.262,9$	1
• dus 1.263 gasten per kwartaal	1

28 maximumscore 1

$$\frac{5.000}{4} = \text{€ } 1.250$$

Vraag	Antwoord	Scores
33	maximumscore 2 $\frac{300 + 600 + 900 + 850}{1.600 + 1.190 + 1.250 + 100}$ $= \frac{2.650}{4.140}$ $= 0,64$ - Marjon heeft gelijk, want de current ratio verbetert niet	1 1

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per school in het programma WOLF.

Zend de gegevens uiterlijk op 4 juni naar Cito.

6 Bronvermeldingen

bron 1 Volkskrant, bewerkt

management & organisatie

Centraal examen havo

Tijdvak 1

Correctievoorschrift

Aan de secretarissen van het eindexamen van de scholen voor havo

Bij het centraal examen management & organisatie havo:

Op **pagina 5** van het correctievoorschrift, bij **vraag 7**, **tweede** deelscorebolletje, **eerste** opsommingsstreepje, moet de zin

De totale loonkosten in 2012 waren 120.000.

worden vervangen door:

De totale loonkosten in 2012 waren 142.000.

Op **pagina 9** van het correctievoorschrift, bij **vraag 23**, moeten altijd 2 punten worden toegekend, ongeacht of er wel of geen antwoord gegeven is, en ongeacht het gegeven antwoord.

Toelichting:

Op pagina 9 van het vragenboekje, bij vraag 23 staat:

“Bereken de loonkosten voor het eerste kwartaal van 2010”.

De kandidaat gebruikt hierbij informatiebron 6. Hier staan echter niet de gegevens van het eerste kwartaal van 2010 maar de gegevens vanaf juli 2010. De vraag kan daarom niet juist beantwoord worden.

N.B.

In **vraag 24** spelen de loonkosten geen rol meer voor de scoretoekenning. De corrector kan daar de vakspecifieke regel toepassen (zie pagina 3 van het correctievoorschrift).

Ik verzoek u dit bericht door te geven aan de correctoren management & organisatie havo.

Het College voor Examens,
Namens deze, de voorzitter,

drs. H.W. Laan